İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Kimya Mühendisliği Yapay Zekâ Politikası

1 – Amaç

Bu politikanın amacı; yapay zekâ (YZ) araçlarının (veri analiz araçları, kodlama asistanları vb.) enstitümüzde **akademik dürüstlük, veri güvenliği ve gizliliği, fikri mülkiyet haklarının korunması ve etik ve hukuki ilkelere uygun şekilde** kullanımını sağlamak, fırsat ve riskleri dengeli biçimde yönetmektir.

Bu politikanın amacı; yapay zekâ araçlarının üniversitemizde **etik, güvenli, şeffaf ve akademik dürüstlük ilkelerine uygun şekilde** kullanımını sağlamak, fırsat ve riskleri dengeli biçimde yönetmektir.

2 – Kapsam

Bu politika yapay zeka araçlarını Kimya Mühendisliği Bölümünde öğrenim gören tüm lisans / yüksek lisans / doktora öğrencileri, akademik ve idari personel ile üniversite bünyesinde eğitim, araştırma ve idari faaliyet yürüten tüm paydaşları kapsar.

Bu politika; öğrenciler, akademik ve idari personel ile üniversite bünyesinde eğitim, araştırma ve idari faaliyet yürüten tüm paydaşları kapsar.

3- Dayanak

Bu politika Yükseköğretim mevzuatı, Akademik etik ilke ve kuralları ve Kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

4 – Tanımlar

- **Yapay Zekâ Araçları:** Metin, görsel, kod, veri veya analiz üretebilen sistemler
- **Üretken Yapay Zekâ:** Yeni içerik üretebilen yapay zekâ sistemleri
- **Hassas Veri:** Deneysel veriler, proses parametreleri, endüstriyel veriler, proje ve patent bilgileri ile gizlilik içeren tüm verileri,
- **Kullanıcı:** Üniversite bünyesinde yapay zekâ kullanan tüm gerçek kişileri ifade eder.

5 – Temel İlkeler

Yapay zekâ kullanımı aşağıdaki ilkelere uygun olarak yürütülür:

Şeffaflık: YZ kullanımı açıkça beyan edilir.

Hesap verebilirlik: YZ çıktılarından kullanıcı sorumludur.

Doğrulanabilirlik: YZ çıktıları doğrulanmadan kullanılamaz.

Veri güvenliği: Hassas verilerin korunması esastır.

Etik uyum: Bilimsel etik kurallarına aykırı kullanım yasaktır.

6– Kullanım Düzeyleri

Yapay zekâ kullanımı ders ve faaliyet bazında üç şekilde belirlenir:

Serbest kullanım

- literatür taraması
- dil ve yazım düzenleme
- kod geliştirme
- veri görselleştirme

Kontrollü kullanım kapsamnda yapılan çalışmalar doğrulama şartına tabidir ve raporlanır.

- proses modelleme
- simülasyon
- veri analizi

Yasaklı kullanım

- deneysel veri üretiminin yapay zeka ile gerçekleştirilmesi
- sahte veri oluşturulması
- akademik çalışmaların tamamen yapay zekaya yaptırılması
- akademik değerlendirmeyi yanıltıcı içerik üretimi

7 – Eğitim-Öğretimde Kullanım

- Her ders izlencesinde yapay zekâ kullanım durumu açıkça belirtilir
- Öğrenciler, yapay zekâyı destekleyici amaçlarla kullanabilir
- Yapay zekâ çıktıları doğrudan teslim edilemez
- Kullanım durumunda beyan zorunludur

8 – Araştırma ve Yayın Süreçleri

- Yapay zekâ, araştırma süreçlerinde yardımcı araç olarak kullanılabilir
- Veri üretimi, sahte sonuç oluşturma ve manipülasyon yasaktır
- Yapay zekâ sistemleri yazar olarak gösterilemez
- Kullanım durumunda beyan zorunludur

9 – İdari Süreçlerde Kullanım

- Yapay zekâ, raporlama ve dokümantasyon süreçlerinde kullanılabilir
- Kişisel ve kurumsal hassas veriler, onaylanmamış sistemlere yüklenemez

10 – Veri Güvenliği

Aşağıdaki verilerin açık yapay zekâ sistemlerinde kullanılması yasaktır:

- Kişisel veriler
- Sınav ve not bilgileri
- Yayınlanmamış araştırma verileri (deneysel veriler, proses verileri, patent/proje verileri vb.)
- Kurumsal belgeler

11 – Beyan Yükümlülüğü

Yapay zekâ kullanımı durumunda aşağıdaki bilgiler belirtilir:

- Kullanılan araç
- Kullanım amacı
- Kullanım kapsamı

Her akademik çalışmada (tez, makale, proje raporu, ödev, vb), yapay zeka kullanımına dair bir "Yapay Zeka Şeffaflık Beyanı" ve “Yapay Zeka Kullanım Beyan Formu” eklenmesi zorunludur.

Zorunlu Beyan Formatı:

"Bu çalışma kapsamında, [YZ Modeli Adı] kullanılarak [Kod geliştirme/Dil düzeltme/Veri görselleştirme scripti yazımı] gerçekleştirilmiştir. YZ, herhangi bir deneysel veri yorumlama veya özgün sentez tasarımı sürecine dahil edilmemiştir. Tüm analizler, temel kimya mühendisliği prensipleri ve deneysel veriler ışığında tarafımca doğrulanmıştır."

Yapay Zeka Kullanım Beyan Formu (EK 1: Ders, ödev ve projeler için, **EK 2:** Tez yapay zekâ kullanım bildirimi

12 – Eğitim ve Farkındalık

Üniversite, yapay zekâ kullanımına yönelik:

- Öğrenciler için etik kullanım eğitimleri
- Akademisyenler için pedagojik eğitimler
- Personel için güvenlik eğitimleri düzenler

13 – Yönetişim

Bu politikanın uygulanması için **Yapay Zekâ Komisyonu** oluşturulur.
Komisyon:

- Politika güncellemelerini yapar
- Araçları değerlendirir
- Uygulamaları izler

14 – İhlaller ve Yaptırımlar

Bu politika kapsamına aykırı hareket edenler ilgili üniversite mevzuatı çerçevesinde değerlendirilir ve gerekli yaptırımlar uygulanır.

- Bu protokolün ihlali, üniversitenin **Akademik Dürüstlük Politikası** kapsamında değerlendirilir.
- YZ kullanımından kaynaklanan hatalı veri, etik dışı alıntı veya yanlış kod çıktıları için **tam hukuki ve akademik sorumluluk** araştırmacıya/öğrenciye aittir.

15 – Yürürlük ve Güncelleme

Bu politika Senato onayı ile yürürlüğe girer ve yılda en az bir kez gözden geçirilir.

EK-1*:* DERS, ÖDEV VE PROJELER IÇIN

YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYAN FORMU

T.C İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
Mühendislik Fakültesi –Kimya Mühendisliği Bölümü

1. Genel Bilgiler

- Ad Soyad:
- Öğrenci No:
- Ders / Proje Adı:
- Teslim Tarihi:

2. Yapay Zekâ Kullanım Durumu

☐ Yapay zekâ kullanılmamıştır.

☐ Yapay zekâ kullanılmıştır. (Aşağıyı doldurunuz)

---

3. Kullanılan Yapay Zekâ Aracı

- Araç adı (örn: ChatGPT, Copilot vb.):
- Sürüm (biliniyorsa):

---

4. Kullanım Amacı

☐ Literatür taraması
☐ Dil düzenleme
☐ Kod yazımı
☐ Veri analizi
☐ Diğer: ……

---

5. Kullanım Açıklaması

(Yapay zekânın nasıl kullanıldığını detaylı açıklayınız)

……
……

6. Kullanılan Komutlar (Promptlar)

……
……

---

7. Beyan

Bu çalışmada yapay zekâ kullanımına ilişkin tüm bilgilerin doğru olduğunu, çalışmanın akademik etik kurallara uygun şekilde hazırlandığını beyan ederim.

Ad Soyad / İmza
Tarih: ……

EK-2: TEZ YAPAY ZEKÂ KULLANIM BİLDİRİMİ

Bu metin lisans tezlerinin başına veya sonuna eklenir:

■ Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu çalışmanın hazırlanmasında aşağıda belirtilen yapay zekâ araçları kullanılmıştır:

- Kullanılan araç(lar): ……
- Kullanım amacı: (örn. dil düzenleme, literatür taraması vb.)
- Kullanım kapsamı: ……

Yapay zekâ tarafından üretilen hiçbir içerik doğrulanmadan kullanılmamış olup, tüm bilimsel değerlendirme ve sonuçlar tarafıma aittir.

Bu çalışma, akademik etik kurallar ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Yapay Zekâ Kullanım Politikasına uygun olarak hazırlanmıştır.

Ad Soyad
Tarih